

Prešeren v poljščini. Nedavno je prišel v Ljubljano gospod Adam Lach-Szymański iz Varšave, da spozna slovenske razmere, zlasti pa krščansko-socialno delovanje med Slovenci. Ko je prišel v Ljubljano, si je kupil Prešerna, da se iz njega vadi v slovenski govorici. Doslej je bil Prešeren med Poljaki še do malega neznan, samo profesor Zaviliński je prevedel nekaj odlomkov iz njegovih poezij na poljski jezik in profesor Magiera je napisal o njem daljši članek. Gospod Szymański je sklenil prevesti Prešerna na poljski jezik in se je takoj lotil dela. Že prvi večer je prevedel njegovo: „Pod oknom“ Slovenske pesmi prevajati na poljski jezik je izredno težko, ker imajo Poljaki čisto drugačen naglas in ker se v poljskem jeziku jako težko dobe lepe, čiste moške rime, katerih je v slovenščini tako obilo. Vendar se je takoj prva poskušnja gospodu Szymańskemu tako posrečila, da se prevod lahko imenuje uzoren. Tu navedemo na primer prvo prestavo gospoda Adama Lach-Szymańskega:

Pod oknem
Blask księżycy ...
Lśni wieżycy ...
Zegar bije: późno już. —
Wprzód nieznaną
Serca rana
Dręczy: — oczu ani zmróż.
Twoją winą
To, dziewczyno, —
Tobie litość obca snąc;
Przez cię rana
Ta zadana
Nie pozwala w domu spać.
Przed me oczy
Tak uroczy
Wciąż się jawi obraz twój.
Me gorące
Serce drżące
To pożądań ciebie zdroj.
Wyjrż w okienko,
Ma serdeńko,
Nikt nie patrzy, oprócz gwiazd! —
Wyjrż, — bo snadnie
W sercu na dnie
Nienawiści wzrasta chwast.
Daj nadzieję,
Niech powieje
Niemy znak, — gdyś trwożna słów. —
Cisza głucho,
Nikt nie słucha.
O nieszczęsny, cóż z mych snów!
Gwiazdy moje
W jej pokoje
Spójrzcie: czy naprawdę śpi:
Czy kochania
Chce moc trwania
Poznać; — czy o innym śni?
Śpisz? — to słowa
Śię: bądź zdrowa!
Próbę robisz? chcesz — to rób.
Lecz gdyś miła
Mię zdradziła, —
To dla serca byłby grób ...

G. Lach-Szymański prevaja tudi Gregorčiča, zlasti domoljubne pesmi njegove.

G. Srečko Magolič je ta teden izložil krasno pokrajinsko sliko „Prizor ob Gradaščici“, polno svežega prirodnega življenja.

Vasilij Ivanovič Modestov. Pred kratkim je v Rimu nenadoma umrl ruski učenjak in publicist, prof. Vas. Iv. Modestov, katerega ime je bilo dobro znano ne le na Ruskem ampak tudi izven ruskih mej po njegovih temeljnih delih iz rimske zgodovine in hkrati po spisih o sodobnih vprašanih modroslovnih, socialnih in političnih. — Modestov (roj. l. 1839. v novgorodski guberniji) je svoje študije dovršil na peterburški univerzi, kjer je bil izpočetka tudi docent. L. 1867. je bil vseučiliški profesor v Kazanu, potem v Kijevu in l. 1878. je postal profesor duhovne akademije v Peterburgu. Ko je l. 1879. objavil v „Golosu“, članek o „krajnostjah naše klasičeske sistemy“, je moral zapustiti službo in od tega časa se je začelo publicistično delovanje Modestova. Objavil je nebroj člankov in razprav o vprašanih iz politike, socialnega življenja,

BOŽIDAR FLEGERIČ

književnosti in modroslovja v „Golosu“, „Novostjah“, „Istoričeskem Věstniku“, „S. Pet. Vedomostjah“ i. dr. Leta 1889. je bil zopet imenovan za profesorja novorosijskega vseučilišča. L. 1893. je šel v pokoj in od tega časa je živel v Rimu, kjer je tudi umrl. V Rimu se je Modestov trudil ustanoviti ruski arheološki zavod za proučevanje klasične in srednjeveške umetnosti, za dobo prerojenja itd. in obenem za proučevanje virov tikažočih se ruske zgodovine, ki se nahajajo v vatikanskem in v drugih italjskih arhivih. Dasi imajo takšne znanstvene zavode v Rimu Nemci, Francozi, Angleži, Američani, Avstrijci, Španci in Holandci, se Modestovu ni posrečilo ustanoviti tak zavod. Dosegel je samo toliko, da je ruska vlada v Rim poslala strokovnjaka profesorja E. N. Šmurlo, ki v vatikanskem arhivu proučuje vire za rusko zgodovino. Modestov ni spisal samo mnogo strokovnih razprav, ampak tudi o raznih zanimivih vprašanih iz evropskega življenja za zadnjih 25 let

XIX. stoletja in iz začetka XX. stoletja. V svojih spisih je znal Modestov z živim lepim zlogom, z globoko in zanimivo vsebino svoje bravce zabavati in poučevati. K najbolj znanim njegovim spisom spadajo: „O Francii — Sovre — Menaja Italia — Učenaja žizn v Rimu — Statji dlja publikli po voprosam istoričeskim občestvennim i filofsokim.“ Zgodovini ruske prosvete je posvetil dele „Russkaja nauka v poslednie 25 lét — Školnyj vopros — N. M. Blagověščenskij — N. A. Dobroljubov“ i. dr. Strokovni spisi Modestova so: „Lekcii po istorii rimskoj literatury — Istorija rimskoj literatury — Zamětki po Tacitu — Izbranije satiry Horacija“ i. dr. *Fr. Št.*

Nikolaj Petrovič Vagner. V Peterburgu je umrl znani ruski zoolog, vseučiliški profesor, N. P. Vagner, ki je bil popularen po svojih znanstvenih delih in po leposlovnih spisih; zlasti je bil znan pod imenom „Kot (maček) Murlik“ celemu otroškemu svetu ruskemu po svojih mičnih pripovedih iz življenja živali. Mislimo, da ni Ruskem otroka, ki bi ne bil čital kakšno povestico Kota Murlika. — Vagner se je porodil l. 1829. in je študije dovršil na kazanski univerzi. Še ni bil 25 let star in je bil že lektor pri prirodoslovnem oddelku kazanske univerze. L. 1862. je pa postal redni profesor zoologije na isti univerzi. Leto pozneje mu je ruska znanstvena akademija prisodila demidovsko nagrado za njegovo senzačno delo pod naslovom „Samoproizvoljnoje razmnoženje u gusenec nasěkomyh“, ki v njem dokazuje pedogenezu žuželke „Miastor metraloas“. Le-to odkritje je bilo za zoologe tako senzačno, da tega niso hoteli dolgo verjeti, dokler se niso po dolgem opazovanju sami o tem prepričali. Leta 1871. je bil Vagner imenovan za profesorja na peterburškem vseučilišču, kjer je tudi predaval primerjalno anatomijo. Umrl je deloval na literarnem polju 58 let in v ti dobi je spisal jako veliko znanstvenih spisov, izmed katerih je najbolj znano delo „Istorija razvitja carstva životnyh“ (izšlo je v nekoliko izdajah) in „Etika v zoologii“. A bolj popularen je Vagner postal po leposlovnih spisih, ki jih je izdajal pod psevdonimom „Kot Murlik“. Največji uspeh je imel njegov spis „Skazki“, ki je izšel v deseti izdaji. Vagner je dobro znal v fantastično obliko pravljic obleči vero v ideal in svoje globoko krščansko prepričanje. V svojem stremljenju je stal visoko nad pozemeljsko vsakdanjost. Skrivnostna nebesa so ga zmirom k sebi vabila in zvezo nebes z zemljo je Vagner čutil v vseh življenskih pojavih. *Fr. Št.*

Nadežda Aleksandrovna Luhmanova. V Jalti je umrla ruska pisateljica N. A. Luhmanova. Dovršivši pavlovski učni zavod se je omožila s polkovnikom Luhmanom, s katerim je živela nekoliko let v tujini. Dasi je Luhmanova že v mladosti kazala pisateljsko nadarjenost, je vstopila na literarno polje šele v devetdesetih letih preteklega stoletja. L. 1894. je objavila v mesečniku „Russkoje Bogatstvo“ svoj večji spis „Vospominanija institutki“, za katerim je sledilo več drugih in kmalu je Luhmanova postala popularna. Napisala je blizu dvajset knjig in tudi toliko dramatičnih iger, ki so se igrale v celi Rusiji. V zadnjih letih je postala še bolj popularna po svojih predavanjih v raznih sodobnih ruskih vprašanjih, ki jih je imela v Peterburgu in v raznih drugih mestih. Kot sestra usmiljenka se je udeležila rusko-japonske vojske, kjer je nabrala veliko književnega gradiva. V zadnjem času je spisala knjigo o vsem tem, kar je v ti vojski videla in slišala, toda smrt je prekinila njeno delo.

Drobne vesti. „Lužiško-srbska Matica“ je imela pred kratkim 60. letni zbor. Pri jubilejnem 50. letnem zboru je bilo še 10 ustanoviteljev „Matice“ navzočih, pri letošnjem 60. letnem zboru ni bilo več nobenega ustanovitelja; vsi so že umrli. Premoženje v „Matici“ znaša 125.894 mark. Lani se je ustanovil nov odbor, ki bo po lužiško-srbskem kraju s predavanji budil narodno zavest in širil omiko in poučenje. Izmed

preprostega ljudstva sta se letnega zbora udeležila samo dva seljaka; ostali so bili omikanci, in sicer 32 duhovnikov, 19 učiteljev, 7 dijakov. — Bolgarsko „Slavjansko-blagotvornitelno društvo“ v Sofiji je sklenilo izdajati vsako leto „Slavjanski kalendar“. Koledar se bo dajal članom društva zastoj, sicer pa se bo prodajal po 20 vin. Namen koledarja bo širiti med bolgarskim ljudstvom znanje o književnosti, zgodovini, socialnem in kulturnem življenju vseh slovanskih narodov. Koledar za l. 1908. bo obsegal mnogo raznih podatkov o življenju slovanskih narodov in pregled bolgarske zgodovine, kolikor je v zvezi z zgodovino jugoslovanskih narodov. — V Peterburgu se tiska obsežna knjiga velike oblike pod naslovom „Populjarna istorija Ukraini-Rusi“. Delo, ki ga je spisal Mikola Arkas, bo obsegalo veliko ilustracij in podob. V kratkem izide tudi zgodovinski album ukrajinskih imenitnih mož: knezov, hetmanov, književnikov in umetnikov. *Fr. Št.*

William Howard Russell. V Londonu je umrl v 86. letu starosti W. H. Russell, časnikar iz poklica, ki je bil tako delaven na časnikarskem polju, da se „ni utegnil niti oženiti“ — kakor je sam trdil. Šele ko je bil 58 let star in si je zlomil nogo, je moral svoj poklic zapustiti.

Russell je bil rojen pod Dublinom l. 1821. Ker ni imel sredstev, da bi dovršil vseučiliške študije je postal časnikar in je začel kot mali poročevalec v listu „Times“. Poročajoč z veliko nadarjenostjo o shodih, je obrnil nase pozornost uredništvu, ki mu je dalo neomejeno pooblastilo ob času pravde O' Connelove. Russell je takrat najel posebno ladjo in poseben vlak, da bi njegov list mogel prej negde drugi časopisi objaviti poročilo o tej imenitni pravdi. Pozneje je bil Russell vojni poročevalec v vseh velikih vojskah, ki so bile od polovice preteklega stoletja. Udeležil se je vojske v Šlezviku bil je l. 1854. in 1855. na Krimu, l. 1857. v Indiji. L. 1861. je pisal preveč odkritosrčna pisma o domači vojski v Zedinjenih državah ameriških tako, da mu je vlada ukazala zapustiti Ameriko. Russell je še videl vojsko prusko-avstrijsko leta 1866., prusko-francosko l. 1870. in 1871. in na vsezadnje se je udeležil angleške ekspedicije v Afriko proti Zulom. Kmalu potem si je zlomil nogo in je našel čas za ženitev. Naselil se je v Londonu, kjer je bil zasipan z odlikovanji, ljubljen in češčen od vseh. Russell je bil časnikar v velikem stilu, katerega geslo je bila resnica.

† LJUDEVIT TOMŠIČ

Telemeter se imenuje priprava, s pomočjo katere se zamore hitro in natančno določiti daljavo predmeta, čigar višina je znana. Iznajditelj te važne priprave je Gérard, visok častnik francoske mornarice. Izumilo se je že več podobnih priprav, vendar so bile vse več ali manj komplicirane in radi tega praktično nerabne, četudi so bile zelo duhovite. Telemeter je pa zelo enostaven. Obstoji iz valjastega ogrodja, ki meri dan v premeru in ki obstoji iz dveh delov, katera se zamore vrteti druga okoli drugega. V sredi vsakega teh delov se nahaja prizmatičen obroč, katerega odbojni kot je tako velik,